

det hele gult og vissent, kun de stedsegrønne Træers graagrønne Løv har anden Farvetone. Ved Floderne, som for en stor Del udtørre i Tørtiden, staar tættere Skov, hvori bl. a. Skruopalmerne (*Pandanus*) er fremtrædende.

I en saadan Natur er Mangel paa Vand den største Hindring for Menneskets Færdsel. Vi ser da ogsaa i Dr. Mjöberg's Bog, hvorledes alle hans Færder i det Indre er tilrettelagte med Henblik paa at have Adgang til Vandingsstederne. Hans Hovedfærd foregik med en Oksevogn trukket af en Snes Okser, en langsom, men for en Biolog, der skal gøre Indsamlinger, fordelagtig Rejsemaade.

Bogen giver ikke en Skildring af hele Rejsen fra Dag til Dag, men beskriver Partier af den, saaledes at man faar et tydeligt Indtryk af, hvordan det hele er gaaet for sig. Iøvrigt optages adskillige Kapitler af almindelige Skildringer af Livet i denne afsides Del af Verden, af dens Dyreverden og dens Befolkning og af almindelige zoogeografiske Betragtninger.

Ekspeditionens Hovedkvarter var en lille By, Derby, ved det indre af King Sound (ca. 17 $\frac{1}{2}$ ^o S. B.). Derfra gjordes Rejser ind i Kimberley-Området Indre langs den store Fitzroy-Flod til Bjærgene St. George og Oscar Ranges. Sideekspeditioner, om hvilke vi desværre ikke faar noget at vide, gik til King Leopold Range i Nord og til Mt. Alexander i Syd. Desuden gjordes marine Undersøgelser ved Broome, Hovedsædet for Vest-Australiens Perleindustri.

Skildringerne er livlige og let læste, omend noget brede, som saadanne Rejsebeskrivelser næsten altid bliver. Mange interessante Oplevelser er spredte rundt i Bogen. Enkelte mere samlende Kapitler, særlig dem, der vedrører de indfødte Australnegere frembyder en Rigdom paa Førstehaands Iagttagelser. Meget værdifulde er ogsaa Forfatterens Meddelelser om forskellige Dyrs Leven og Færd.

I denne Sammenhæng er det paa sin Plads at paapege det ypperlige Illustrationsmateriale, fremgaaet af Forfatterens flittige Brug af Kameraet. Mange af Fotografierne af Dyrene (særskilt Pungdyrene) og af de indfødte er af høj videnskabelig Værd.

Et Par Indvendinger kan jeg ikke undlade; de tjener maaske nærmest til at fremhæve Bogens ellers fortræffelige Egenskaber.

Forfatteren retter et stærkt Angreb paa Vest-Australernes hensigtsløse Udryddelsesfærd mod

uddøende Dyrearter; han beklager, der ingen Interesse er for Naturfredning. Jeg har det modsatte Indtryk, og var forbavset over i saa ung en Stat som den vestaustralske at finde en Sans for Naturfredning, der allerede har givet sig Udslag i Fredlysningen af en stor Naturpark ved Perth og i en Lov mod Plukning af nogle af Statens sjældne Plantearter. Jeg indrømmer, at endnu er Dyrene ikke kommet med. Men tænk blot paa, hvor længe vi her i Evropa var om at faa Naturfredningens Sag rejst.

Den anden Indvending paatrænger sig naturlig en Botaniker, der har haft Lejlighed til at besøge nogle af de samme Egne; det er, at Planterverdenen — uagtet det er den mest iøjnefaldende Del af den levende Natur — har faaet saa lidt Plads i Forfatterens Bog; den har i udpræget Grad været Stedbarn, og det lidet, der findes rundt om i Bogen, er ikke godt og paalideligt altsammen. Botaniken var ogsaa den eneste biologiske Videnskab, som ikke havde sin Repræsentant i Dr. Mjöbergs videnskabelige Stab, og det har hævnnet sig.

C. H. Ostenfeld.

Memorial Volume of The Transcontinental Excursion of 1912 of the American Geographical Society of New-York. Published by the Society. New York 1915. st. 8°, 407 S. med talrige Illustrationer og Kort.

Denne storslaaede, glimrende planlagte og fortrinlig ledede geografiske Ekskursion, som udførtes i Sommeren 1912 igennem de Forenede Stater, er der givet en Oversigt over i Geografisk Tidsskrift Bd. 22, S. 46—68 og 93—120 af Anmelderen, der deltog i Ekskursionen som Delegeret for Det kgl. danske geografiske Selskab. Ekskursionen planlagdes og lededes af den berømte amerikanske Geograf W. M. Davis, tidligere Professor ved Harvard University, og Kernen i den videnskabelige Del af denne omfangsrige Rejse var at demonstrere en ny Systematik i den fysiske Geografi, en Systematik, der er fremsat af Davis i hans bekendte og meget værdifulde Publikationer om fysisk Geografi og Geomorfologi, og hvorom han har holdt Forelæsninger ved forskellige europæiske Universiteter.

Ekskursionen i selve U. S. A. bekostedes af American Geographical Society, der havde indbudt samtlige europæiske Hovedstæders geografiske Sel-

skaber til at sende en Delegeret til Deltagelse i Turen. Indbydelsen blev efterkommet overalt, og Rejsen fik i alle Henseender et udmærket Forløb; alt gik som det var planlagt, og paa Rejsen herskede det ypperligste Kammeratskab i det brogede, kosmopolitiske Selskab. Forbindelser og Venskaber blev knyttet for Livstid, et Resultat, der foruden det videnskabelige, paa mange Maader kommer de geografiske Selskaber til Gode. Ekskursioner af den Art var allerede paatænkt i Forslagene til en Verdensunion imellem de geografiske Selskaber, fremsat af dette Selskabs Delegeret paa Kongressen i Genève 1908 og vedtaget her og i Rom 1913, men som det saa ofte gaar, opstaar som Følge af Udviklingen den samme Idé paa forskellige Steder af Jorden uden nogen tilsyneladende direkte Forbindelse. De forenede Stater var i Stand til at føre en saadan Idé ud i Virkeligheden; thi de besad Midlerne dertil, ikke alene de pekuniære, men tillige et Land, der hyder Geografen alt, hvad han ønsker af Studieobjekter særlig indenfor den fysiske og økonomiske eller Erhvervsgeografiens Omraade. For at nævne noget er der rig Lejlighed til at studere Istidsfænomenernes Virkning paa Jordoverfladen i Østen, Gletsjerfænomenerne og vulkanske Virkninger i Vesten, normale, æoliske og marine Erosioner, Deltaaflejringer, alle Arter af Klimaer fra det nordiske til det aride og tropiske, ligesom Plantegeografien finder et Væld af Stof. Der eksisterer næsten intet Mineral, Metal eller den Stenart eller Halvædelsten, som ikke træffes i U. S., og hvilke Spor blot disse faa nævnte Fakta sætter paa Erhvervslivet og forøvrigt ogsaa paa det aandelige Liv, Kulturen, kan der skrives lange Værker om.

Ligesom U. S. er i den Situation at være næsten eller aldeles økonomisk uafhængig af den øvrige Jord, saaledes ogsaa med Geograferne i U. S. De behøver ikke som vi andre at rejse langt bort til andre Himmelstrøg for i Praksis at studere det heterogene Stof, Geografien maa søge Næring af, det ligger alt indenfor U. S. Rayon.

Der kunde derfor ikke ske noget heldigere Valg til en saadan Ekskursion end den netop fuldendte, til hvis yderligere Succes Amerikanernes enestaaende, storslaaede Gæstfrihed og Evne til at omgaas Mennesker bidrog. Værket giver en Oversigt over Ekskursionens Tilblivelse, dens Historie, dens Deltagere, detailleret Plan over alle Ekskursionerne, de forskellige Taler og Foredrag, der holdtes af

Amerikanere og Evropæere, Det indeholder forskellige Afhandlinger om Ekskursionen Objekter, forsaavidt de ikke er publicerede andet Steds, Oversigt over de Arbejder, der hidtil er udgivne om Ekskursionen af dens Medlemmer, et godt Kort af den fulgte Rute samt mange Illustrationer, hvoriblandt Billeder af Ekskursionens fortrinlige, aktive Arrangører og Ledere, Professor Davis og Brigham (sidstnævnte er nu Præsident for de samlede geografiske Associationer i U. S. samt de evropæiske Delegerede. Det foreliggende Bind vil være for Deltagerne et kærkomment Minde om Ekskursionen og vil staa som et smukt Monument for American geographical Society og den geografiske Verden i U. S. A.

Af Ekskursionens Medlemmer ligger nu flere i Skyttegravene, maaske med Vaabnet rettet mod dem, de paa Ekskursionen levede sammen med som Venner i fælles Interesser. Er det et skævt Udslag af Verdenskulturen, eller er det Ukrudtet, der er vokset op over Kulturplanterne? De sidste plejer at være sartere end de første. At vise om det er Kulturmenneskene, der regerer de ukultiverede, eller det omvendte, var mulig en Afhandling, geografisk belyst, værd. Samtidig kunde der maaske gøres et Forsøg paa at definere Begrebet »Kulturmenneske«.

Ole Olufsen.

Gunnar Andersson: Australien, Natur och Kultur.
Stockholm, Gugo Gebers förlag, 1915, 264 S.
med 48 planscher, 2 kartor och 30 textfigurer.
7 Kr.

Prof. Gunnar Anderssons Bog om Australien er en indholdsrig Bog og forfriskende ved sine mange nye Synspunkter og sin livlige Stil. Det er i bedste Forstand en moderne geografisk Studie, i hvilken Forf. søger at give en udviklingshistorisk Forklaring af og Baggrund for de australske Menneskesamfund og deres Ejendommeligheder, med andre Ord: en biologisk Forbindelse mellem »Natur og Kultur«.

Forf., der er Professor i Geografi ved Handelshøjskolen i Stockholm, har øjensynligt sat det Maal for sit Besøg i Australien i August 1914 at studere det biologiske og fysisk-geografiske Grundlag, hvorpaa Nutidens australske Statssamfund har bygget deres Kultur — bevidst og ubevidst. Hans alsidige naturvidenskabelige Kundskaber og hans Evne til at træffe Kærnen i en Sag, parret med den Uforsagthed, hvormed han gaar løs paa hvad